

Osaamista
ja oivallusta
tulevaisuuden
tekemiseen

Paula Kyyrä

Asukas kaiken keskellä

Asukaslähtöisen hoivakulttuurin vahvistaminen
tehostetussa palveluasumisessa

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Vanhustyö YAMK

Opinnäytetyö

8.11.2020

Tekijä(t) Otsikko	Paula Kyyrä Asukas kaiken keskellä. Asukaslähtöisen hoivakulttuurin vahvistaminen tehostetussa palveluasumisessa.
Sivumäärä Aika	32 sivua + 6 liitettä 8.11.2020
Tutkinto	Sairaanhoitaja YAMK
Tutkinto-ohjelma	Vanhustyö YAMK
Suuntautumisvaihtoehto	
Ohjaaja(t)	yliopettaja Kaija Matinheikki-Kokko
<p>Ikäihmisten ympärivuorokautinen hoiva on viime vuosikymmeninä tehnyt siirtymää perinteisestä laitoshoidosta kohti tehostettua palveluasumista. Kulttuurimuutos medikaalisesta vanhuskäsityksestä kohti asukaslähtöistä, itsemääräämisoikeutta korostavaa hoivakulttuuria ei tapahdu itsestään.</p> <p>Tämän tutkimuksellisen kehittämistyön tarkoituksena oli kartoittaa tehostetun palveluasumisen asukkaiden mielipiteitä ja näkemyksiä asioista, jotka edistävät asukaslähtöistä hoivakulttuuria ja heidän hyvinvointiaan. Tavoitteena oli tulosten perusteella luoda yhteistyössä henkilökunnan kanssa uusia käytäntöjä ja toimintatapoja tehostetun palveluasumisen yksikön päivittäiseen arkeen. Kehittämistyö toteutettiin yhteistyössä pienen varsinais-suomalaisen kaupungin tehostetun palveluasumisen yksikön kanssa.</p> <p>Kehittämistyön aineisto koottiin teemahaastattelemalla viittä tehostetun palveluasumisen asukasta. Aineisto analysoitiin laadullista sisällönanalyysiä käyttäen. Tuloksista asukaslähtöisyyttä edistäviksi tekijöiksi nousivat asukkaiden harrastukset, viihtyminen hoivakodissa, hoitajien riittävä aika, hengellisyys, sekä asukkaiden omaiset ja läheiset.</p> <p>Tulokset esiteltiin tehostetun palveluasumisen yksikön henkilökunnalle ja heitä pyydettiin ideoimaan uusia toimintatapoja ja käytäntöjä näiden esille nousseiden asioiden mahdollistamiseksi. Ideoinnin tuloksena laadittiin harraste- ja viriketoiminnan viikko-ohjelman runko, jossa jokaiselle arkipäivälle suunnitellaan yhteinen virikehetki, jonka sisältö vaihtelee liikunnasta musiikkiin ja askartelusta tietokilpailuihin. Viikko-ohjelman tueksi laadittiin harraste- ja viriketoiminnan vuosikello muistuttamaan eri vuodenaikojen ja juhlapyhien tarjoamista mahdollisuuksista arjen aktivoimiseen.</p> <p>Tutkimuksellisen kehittämistyön tuotoksena laadittu viikko-ohjelma vastaa suoraan tehostetun palveluasumisen yksikön asukkaiden tarpeisiin ja toiveisiin mielekkään arjen suhteen. Jatkossa olisi hyödyllistä tutkia tehdyn muutoksen vaikutusta hyvinvointiin ja arjen mielekkyyteen niin asukkaiden kuin henkilökunnankin näkökulmasta.</p>	
Avainsanat	Kulttuurimuutos, asukaskeskeinen hoiva, tehostettu palveluasuminen, vanhus

Author(s) Title	Paula Kyyrä A resident in the middle of it all. Strengthening the resident-centred care culture in intensive residential care.
Number of Pages Date	32 pages + 6 appendices 8th November 2020
Degree	Master of Social Services and Health Care
Degree Programme	Master's Degree Programme in Human Ageing and Services
Specialisation option	
Instructor(s)	Kaija Matinheikki-Kokko, Principal Lecturer
<p>In recent decades, 24-hour care for older people has made a shift from traditional institutional care towards intensive residential care. Cultural change from the medical old-age conception towards a resident-oriented care culture that emphasizes self-determination does not materialize by itself.</p> <p>The purpose of this research-based development work was to map out the opinions and views of the residents of intensive residential care on issues that promote a resident-based care culture and the residents' well-being. Based on the results, the goal was to create new practices in the everyday life of the intensive residential care unit, in cooperation with the staff. The development work was carried out in cooperation with the intensive residential care unit of a small Finnish city.</p> <p>The development work material was collected by a theme interview with five residents of intensive residential care unit. The data was analysed using qualitative content analysis. The results indicate that elements supporting resident-orientedness include the hobbies of the residents, enjoying one's staying in a care home, sufficient time of carers, spirituality, and the relatives and loved ones of the residents.</p> <p>The results were presented to the staff of the intensive residential care unit and they were asked to come up with new policies and practices to enable these things to be promoted. As a result of the brainstorming, framework of the weekly programme was drawn up, in which a moment of activation was planned for each day, ranging from exercise to music and crafts to quiz. In support of the weekly programme, an annual clock for activities was drawn up to remind of the possibilities offered by different seasons and holidays for activating everyday life.</p> <p>The weekly programme drawn up as a result of the research-based development work directly responds to the needs and wishes of the residents of the intensive residential care unit in terms of meaningful everyday life. In the future, it would be useful to study the impact of the changes made from the perspective of both the residents and the staff.</p>	
Keywords	Cultural change, resident-centered care, intensive service housing, elderly people

Sisällys

Tiivistelmä

Abstract

1	Johdanto	1
2	Teoreettinen viitekehys	3
2.1	Vanhusten ympärivuorokautinen hoiva Suomessa	3
2.1.1	Tehostettu palveluasuminen	3
2.1.2	Laitoshoido	4
2.2	Hyvä vanhuus	4
2.3	Ympärivuorokautisen hoivan kulttuurimuutos	5
3	Tutkimusasetelma	8
3.1	Tutkimuksellisen kehittämistyön tarkoitus, tavoite ja tutkimuskysymykset	8
3.2	Tutkimusmenetelmät	8
3.3	Tutkimuskohde	9
4	Tutkimuksellisen kehittämistyön toteutus	10
4.1	Aineiston keruu	10
4.2	Aineiston analyysi	12
5	Tulokset	16
5.1	Harrastukset	16
5.1.1	Liikunta	17
5.1.2	Kädentaidot ja arkiaskareet	17
5.1.3	Kognitiivisia toimintoja ylläpitävät asiat	18
5.1.4	Musiikki	19
5.2	Viihtyminen hoivakodissa	19
5.3	Hengellisyys	20
5.4	Hoitajien riittävä aika	20
5.5	Omaiset ja läheiset	21
6	Käytäntöjen kehittäminen kohti asukaslähtöisyyttä	22
7	Johtopäätökset	25
8	Pohdinta	27
8.1	Luotettavuus ja eettisyys	27

8.2	Kehittämistyön tuotoksen tarkastelu	28
8.3	Jatkotutkimusehdotukset	28
	Lähteet	30

Liitteet

- Liite 1. Tutkimuslupahakemus
- Liite 2. Tutkimuksellisen kehittämistyön teemahaastattelurunko
- Liite 3. Tiedote tutkimuksellisesta kehittämistyöstä
- Liite 4. Suostumus tutkimukselliseen kehittämistyöhön osallistumisesta
- Liite 5. Harraste- ja viriketoiminnan viikko-ohjelma
- Liite 6. Harraste- ja viriketoiminnan vuosikello

1 Johdanto

Väestön ikääntyessä Suomessa ympärivuorokautisen hoivan tarve lisääntyy. Laitoshoidon paikkoja vähennetään ja korvataan tehostetun palveluasumisen paikoilla. (Mieli-käinen & Kuronen 2019: 1; Sosiaali- ja terveysministeriö 2020: 12.) Vanhainkotien ja vuodeosastojen muuttaminen tehostetun palveluasumisen yksiköiksi vaatii muutakin kuin nimen muuttamisen. Koko hoitokulttuurin muuttaminen ei tapahdu yhdessä yössä eikä nappia painamalla. Tämän tutkimuksellisen kehittämistyön aiheena on asukaslähtöisen hoivakulttuurin vahvistaminen ympärivuorokautisen tehostetun palveluasumisen yksikössä.

Tällä tutkimuksellisella kehittämistyöllä halutaan edistää ja kehittää asukaslähtöistä hoivakulttuuria, sen omaksumista, sekä henkilökunnan sitouttamista ja motivoimista siihen. Tehostetun palveluasumisen asiakkaat asuvat omassa kodissaan, olkoonkin, että koti sijaitsee palvelutalossa. Asukkailla tulee olla viimeiseen asti heidän toimintakykynsä rajoissa oleva itsemääräämisoikeus ja mahdollisuus vaikuttaa omaan elämäänsä (Sosiaali- ja terveysministeriö 2017: 13).

Tutkimuksellinen kehittämistyö toteutettiin laadullisella menetelmällä. Aineisto koottiin teemahaastatteluilla, joiden avulla kartoitettiin mitkä asiat ovat tärkeitä varsinaissuomalaisen pienen kaupungin tehostetun palveluasumisen yksikön asukkaille, ja miten he toivoisivat niitä asioita toteutettavan arjessaan. Teemahaastattelun pohjalta saatujen tulosten perusteella työ jatkui kohti kehittämisosuutta. Tehostetun palveluasumisen yksikön henkilökunta otettiin mukaan kehittämiseen osallistamalla heitä suunnittelemaan uusia käytäntöjä ja toimintatapoja yksikön arkeen.

Asukaslähtöisellä hoivakulttuurilla edistetään asukkaiden ja heidän läheistensä hyvinvointia ja tyytyväisyyttä, joka parhaimmillaan johtaa myös henkilökunnan työhyvinvoinnin lisääntymiseen. Onnistuessaan asukaslähtöisen hoivakulttuurin noudattaminen vaikuttaa parhaimmillaan positiivisesti koko vanhustyön imagoon, luotettavuuteen ja houkuttelevuuteen.

Aluksi tässä raportissa käsitellään aiheen teoreettista taustaa koskien vanhusten ympärivuorokautista hoivaa, sekä siinä viime vuosikymmeninä globaalistikin tapahtunutta kult-

tuurimuutosta. Teoreettisen osuuden jälkeen esitellään tarkemmin tutkimuksellisen kehittämistyön tarkoitus, tavoite, sekä tutkimusongelmat ja käydään pääpiirteittäin läpi käytetty tutkimusmenetelmä. Tutkimuksellisen kehittämistyön toteuttaminen ja eteneminen aina aineiston keräämisestä analyysiin käsitellään luvussa neljä. Tulosten ja kehittämis-
tuotoksen esittelyn ja avaamisen jälkeen raportti päättyy erillisiin johtopäätös- ja pohdintalukuihin, joissa peilataan saatuja tuloksia aiempiin tutkimuksiin, sekä käydään läpi tämän tutkimuksellisen kehittämistyön eettisyyttä ja luotettavuutta. Myös jatkotutkimusehdotuksia nousee esille,

2 Teoreettinen viitekehys

2.1 Vanhusten ympärivuorokautinen hoiva Suomessa

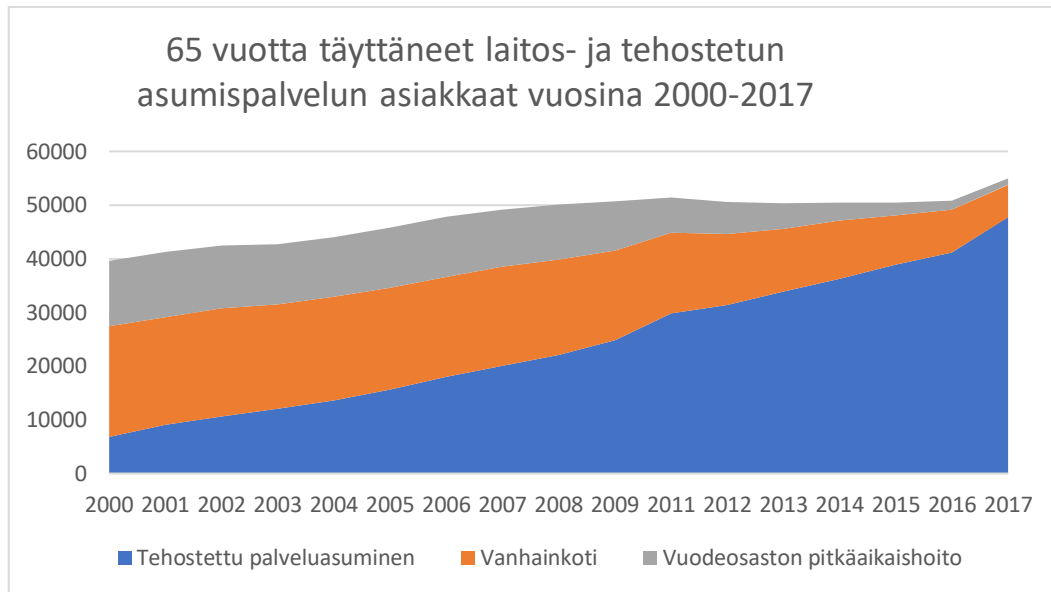
Ympäri vuorokautista eli pitkäaikaista hoivaa järjestetään Suomessa niille vanhuksille, joiden kotona pärjääminen on merkittävästi heikentynyt sairauden tai tapaturman vuoksi. Pitkäaikaista hoivaa järjestetään tehostetun palveluasumisen yksiköissä ja laitoksissa, eli terveyskeskuksen vuodeosastoilla tai vanhainkodeissa. Hoiva voi olla luonteeltaan tilapäistä tai pysyvää. (Finne-Soveri 2016: 72.)

Suomessa vuonna 2018 ympärivuorokautisen hoivan piirissä oli 75 vuotta täyttäneistä alle kymmenen prosenttia, ja 85 vuotta täyttäneiden osuus oli noin 20 prosenttia. Kahden viimeisen vuosikymmenen aikana laitoshoidon määrä on vähentynyt tehostetun palveluasumisen käytön lisääntyessä. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2020: 16–17.)

2.1.1 Tehostettu palveluasuminen

Tehostetulla palveluasumisella tarkoitetaan sosiaalihuoltolaissa (1301/2014 § 21) määritellyä palveluasumisen muotoa, joka järjestetään ympärivuorokautista hoivaa tarvitseville henkilöille. Tehostetun palveluasumisen yksiköissä henkilökunta on paikalla 24 tuntia vuorokaudessa ja se eroaa perinteisestä laitoshoidosta siten, että asiakkaan on ostettava itse omat lääkkeensä ja muut palvelut, joita ovat esimerkiksi ateria-, siivous- ja pyykkihuolto sekä saatto- ja asiointiapu (Sinervo & Taimio 2011:8). Viimeisten vajaan 20 vuoden aikana Suomessa ikääntyneiden palvelurakenteessa on tapahtunut muutos ja ympärivuorokautinen hoiva on tehnyt siirtymää laitoshoidosta kohti tehostettua palveluasumista (Kuvio 1).

Kuvio 1. 65 vuotta täyttäneiden laitos- ja tehostetun asumispalvelun asiakkaat vuosina 2000–2017 (mukaellen Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2018)

2.1.2 Laitoshoito

Pitkäaikaista laitoshoidoa järjestetään sekä sosiaali- että terveydenhuollon palveluna vanhainkodeissa ja terveyskeskusten vuodeosastoilla niille iäkkäille henkilöille joiden ympärivuorokautista hoivaa ei voida toteuttaa kotona tai asumispalveluyksiköissä. Hoivan lisäksi palveluihin kuuluvat ravinto, puhtaus, lääkkeet ja sosiaalista hyvinvointia tukevat palvelut. (Laitoshoito n.d.).

Vanhuspalvelulaissa säädetään, että kunta voi vastata iäkkään ihmisen palveluntarpeeseen laitoshoidolla vain siinä tapauksessa, että tähän on lääketieteelliset syyt. Myös asiakas- tai potilasturvallisuuteen liittyvät syyt ovat riittävä peruste laitoshoidolle. (Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista 2012/980.) Sosiaali- ja terveysministeriön tuoreimman tiedon mukaan 75 vuotta täyttäneistä noin prosentin osuus on laitoshoidon piirissä lääketieteellisten syiden vuoksi (Sosiaali- ja terveysministeriö 2020: 12).

2.2 Hyvä vanhuus

Sosiaali- ja terveysministeriön vuonna 2017 asettaman edellisen laatusuosituksen mukaan hyvään vanhuuteen ja elämänlaatuun kuuluvat fyysisten tekijöiden, kuten huolenpidon ja sairauksien hoidon lisäksi hyvinvointi laajempina käsitteenä. Laatusuosituksessa mainitaan muun muassa iäkkäiden ihmisten itsemääräämisoikeus ja oikeus

omannäköiseen elämään, sekä korostetaan heidän toimijuuttaan ja aktiivisena subjektina olemista omassa elämässä. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2017:13.)

Nosratyn (2018) väitöskirjatutkimuksessa kaikkein vanhimmat ikäihmiset mainitsivat hyvän vanhuuden edellytyksiksi muun muassa sopeutumisen, positiivisen asenteen ja tyytyväisyyden. Tutkimukseen osallistuneet vanhukset eivät nimenneet sairauksien puuttetta hyvän ikääntymisen kriteeriksi, lukuun ottamatta muistisairauksia ja kognitiivisiin toimintoihin vaikuttavia sairaustiloja. Ikääntyneille itselleen merkitsee siis psyykinen hyvinvointi jopa enemmän kuin fyysinen heidän määritellässään hyvään ikääntymiseen vaikuttavia tekijöitä. Elinolosuhteet, kuolema ja itsenäisyys nimettiin myös hyvän ikääntymisen kriteereiksi. Hyvään ikääntymiseen kuuluu vanhusten mukaan myös kuolema siinä tilanteessa, että he joutuvat luopumaan itsenäisyydestään. Hyvä ja kivuton kuolema koettiin luonnolliseksi päätökseksi tyydyttävälle elämälle. (Nosraty 2018: 74.)

2.3 Ympäri vuorokautisen hoivan kulttuurimuutos

Aiemmissa kansainvälisissä tutkimuksissa on käsitelty paljon hoivakulttuurin muutosta vanhustyössä. Burack, Reinhardt & Weiner (2012) kuvasivat tutkimusartikkelissaan New Yorkissa tehtyä viisivuotista pitkittäistutkimusta, jonka aiheena oli hoivakodin muutos perinteisestä laitoksesta asukaskeskeiseen hoivaan. Kvantitatiiviseen tutkimukseen osallistui seitsemän pilotti- ja kuusi verrokkihoivakotia, joiden asukkailla kerättiin tietoa strukturoiduilla haastatteluilla kolmessa vaiheessa: ennen kulttuurimuutosta, kaksi vuotta pilottiryhmien kulttuurimuutoksen aloittamisen jälkeen sekä neljä vuotta muutoksen jälkeen, jolloin myös verrokkiryhmät olivat jo osallistuneet kulttuurimuutokseen. (Burack ym. 2012: 390.)

Pilottikohteisiin suunnatussa interventiossa kiinnitettiin huomiota henkilökunnan koulutukseen ja yksiköihin nimettiin vastuuhenkilöt luotsaamaan kulttuurimuutosta, joka lähti organisaation ylimmältä taholta. Asukkaiden ja omaisten suhteen muutos tapahtui päivittäisissä toiminnoissa; asukkaille tarjottiin heille mieluisia aktiviteetteja, päivärytmi rakentui heidän tarpeidensa ja toiveidensa mukaan ja omaisten osallisuutta asukkaiden elämässä pyrittiin lisäämään. Myös hoivakotien kodinomaisen ympäristön luomiseen panostettiin. Tutkimustulosten mukaan pilottiryhmien asukkaat raportoivat verrokkiryhmiä enemmän tyytyväisyyttä päivittäisissä toiminnoissa kokemastaan päätöksenteosta. (Burack ym. 2012: 393–400.)

Eurooppalaista tutkimustietoa ja asukkaiden näkemyksiä tulee esille Kellyn, Reidyn, Denieffen ja Maddenin (2019) tuoreessa artikkelissa poikittaistutkimuksesta, jonka aiheena oli irlantilaisten ikäihmisten käsitykset asukaskeskeisestä hoivakulttuurista heidän asuin- ympäristössään. Aineisto kerättiin kyselylomakkeella, jossa vaihtoehdot oli määritelty 6-asteisella Likertin asteikolla ja analysoitiin SPSS-ohjelmaa käyttäen. Kysymysten vastausvaihtoehdot kuvasivat asukaskeskeisen hoivan kolmea ulottuvuutta; turvallisuutta, jokapäiväistä elämää, sekä vieraanvaraisuutta. Tulosten mukaan asukkaat nostivat korkeimmalle vieraanvaraisuuden merkityksen, eli sen, että he kokevat olonsa tervetulleeksi asuin- ympäristössä, joka on siisti, kodinomainen ja viihtyisä. Pidempään (yli 37 kuukautta) yksikössä asuneet asukkaat kokivat asuin- ympäristönsä vähemmän turvalliseksi, kuin siellä lyhyemmän aikaa asuneet vanhukset. Toisaalta heidän mukaansa henkilö- kunta näki kuitenkin useammin vaivaa asukkaiden hyvinvoinnin takaamiseksi jokapäiväisessä elämässä. (Kelly ym. 2019: 552–554, 556.)

Robinsonin ja Rosherin (2006) artikkelissa aiheena on Yhdysvalloissa tehty tapaustutkimus, jossa kuvattiin niin ikään hoivakotien kulttuurimuutosta. Tutkimus eteni neljässä vaiheessa; ensimmäisenä muutokseen osallistuva yksikkö sitoutui tehtävään kulttuuri- muutokseen ja sen tavoitteisiin. Seuraava vaihe sisälsi suunnittelua ja kouluttautumista, jonka jälkeen muodostettiin itseohjautuvat ryhmät suunnittelemaan organisaatiomuutosta. Ryhmät vaihtelivat sisällöltään, ja teemoina olivat muun muassa ruoka, lemmikit, puutarha ja lapset. Muutoksen tavoitteena oli päätöksenteon siirtäminen asukkaille ja heidät parhaiten tunteville henkilöille eli hoitohenkilökunnalle. Viimeisessä vaiheessa ryhmät toimivat yhteistyössä asukkaiden kanssa tehden päätöksiä koskien tulevaisuutta. (Robinson & Rosher 2006: 20.)

Tutkimuksen alussa kerättiin tietoa asukkaiden masennuksesta sekä omaisten ja henkilö- kunnan tyytyväisyydestä. Aineistot kerättiin valmiilla kyselylomakkeilla. Uudet kyselyt suoritettiin kaksi vuotta kulttuurimuutoksen jälkeen ja omaisten tyytyväisyydessä havaittiin parannusta samaan aikaan kuin asukkaiden masennus oli vähentynyt. Hoitohenkilö- kunnan tyytyväisyydessä ei ollut suurtakaan muutosta, mutta jälkimmäisen kyselyn ajan- kohtana kaksikolmasosaa henkilökunnasta oli vaihtunut alkutilanteeseen nähden. (Robinson & Rosher 2006: 22.)

Myös Scalzin, Evansin, Barstow'n & Hostvedtin (2006) tutkimuksessa aiheena on hoi- vakotien kulttuurimuutos. Artikkelissaan he kuvaavat kolmessa yhdysvaltalaisessa hoi-

vakodissa tehtyä pilottitutkimusta, jonka tavoitteena on kuvata kulttuurimuutosta edistäviä ja estäviä tekijöitä. Tutkimukseen osallistui kolme pilotti- ja kolme verrokkihoivakotia, joista pilottiryhmät olivat puolentoista vuoden ajan osallistuneet kulttuurimuutokseen tähtäävään toimintaan. Aineisto kerättiin haastattelemalla asukkaiden omaisia, sekä hoito-henkilökuntaa. Tulosten mukaan muutosta edistäviä tekijöitä ovat muun muassa osallistuva ja kannustava johtajuus, sekä asukkaiden ja omaisten osallisuuden lisääminen päivittäiseen elämään. Haittaavia ja hidastavia tekijöitä olivat henkilökunnan suuri vaihtuvuus, sekä yhteisten arvojen ja tavoitteiden puuttuminen ja tämän myötä myös yhteistyön heikkeneminen. (Scalzi ym. 2006: 368–371.)

Asukaslähtöinen hoivakulttuuri tutkitusti siis lisää asukkaiden hyvinvointia ja tyytyväisyyttä. Osallistuva johtaminen ja työntekijöiden vastuun ja luottamuksen lisääminen edesauttavat kulttuurimuutoksessa. Kaikessa tulee kuitenkin ensisijaisesti huomioida ja nostaa keskiöön asukkaat, näiden eletty elämä, vahvuudet, voimavarat ja toiveet.

3 Tutkimusasetelma

3.1 Tutkimuksellisen kehittämistyön tarkoitus, tavoite ja tutkimuskysymykset

Tutkimuksellisen kehittämistyön tarkoituksena on kartoittaa pienen varsinaissuomalaisen kaupungin tehostetun palveluasumisen yksikön asukkaiden mielipiteitä ja näkemyksiä asioista, jotka edistävät asukaslähtöistä hoivakulttuuria ja asukkaiden hyvinvointia. Tavoitteena on tulosten perusteella luoda yhteistyössä henkilökunnan kanssa uusia käytäntöjä ja toimintatapoja tehostetun palveluasumisen yksikön päivittäiseen arkeen, jotta saadaan lisättyä kodinomaisuutta, sekä niin henkilökunnan, kuin asukkaidenkin osallisuutta ja hyvinvointia.

Tutkimuskysymyksiä ovat:

1. Mitkä asiat ovat tehostetun palveluasumisen yksikön asukkaille tärkeitä hyvässä arjessa?
2. Miten asukkaat haluavat näitä asioita arjessaan toteutettavan?

Kehittämisosion kysymys on:

1. Millä tavoin henkilökunta pyrkii vastaamaan asukkaiden toiveisiin hyvän arjen toteutumiseksi?

3.2 Tutkimusmenetelmät

Tämä opinnäytetyö toteutettiin kehittämistutkimuksena. Kanasen (2012) mukaan kehittämistutkimus koostuu tilanteen mukaan valituista tutkimusmenetelmistä, eikä se näin ollen ole oma erillinen tutkimusmenetelmänsä. Kehittämistutkimuksen taustalla on ilmiö, jonka halutaan muutoksen myötä muuttuvan paremmaksi. (Kananen 2012: 13, 19.) Varsinainen tutkimusosio toteutettiin laadullisella, eli kvalitatiivisella tutkimusotteella. Tutkimusaineisto kerättiin teemahaastatteluilla, jotka nauhoitettiin ja nauhoitteet litteroitiin auki. Haastatteluita varten laadittiin teemahaastattelurunko ohjaamaan haastattelun kulkua (Liite 2). Yksikön 12:sta vakituisesta asukkaasta haastateltaviksi valittiin viisi asukasta. Valinta perustui asukkaiden kognitioon, heillä ei ollut pitkälle edennyttä muistisai-

rautta tai muutakaan terveydellistä seikkaa, joka esti haastatteluun osallistumisen tai vaikeuttaisi sitä huomattavasti. Luonnollisesti haastatteluun osallistuminen edellytti myös asukkaan vapaaehtoisuutta. Teemahaastattelun haastateltavien valinta perustui siihen, että tutkittava aihe liittyi olennaisesti heihin ja sillä oli vaikutuksia heihin itseensä (Kananen 2012: 100–101). Tässä tapauksessa haastateltavat asuivat vakituisesti kehittämistyön kohteena olevassa yksikössä, joten aihe liittyi heihin varsin läheisesti.

Aineisto analysoitiin laadullista sisällönanalyysiä käyttäen. Litteroitua haastatteluaineistoa luokiteltiin haastatteluissa käytettyjä teemoja hyödyntäen. Aineiston avulla pyrittiin löytämään vastaukset tutkimuskysymyksiin. (Kananen 2012: 116–117.)

3.3 Tutkimuskohde

Tutkimuksellisen kehittämistyön kohteena on varsinaissuomalaisessa kaupungissa sijaitseva vanhusten ympärivuorokautisen tehostetun palveluasumisen yksikkö. Laitospaikkoja muutettaessa tehostetun palveluasumisen paikoiksi yksikkö perustettiin vuoden 2017 alussa terveyskeskuksen entisen vuodeosaston tiloihin. Yksikössä on 18 asukaspaikkaa, yhden hengen huoneita on 16 ja yksi kahden hengen huone, jossa tarjotaan mahdollisuus pariskunnalle asua yhdessä.

Asukaspaikoista 12 on tarkoitettu vakituisille asukkaille ja kuusi on viikoittain vaihtuvia intervallipaikkoja. Intervallipaikat on tarkoitettu ensisijaisesti lyhytaikaista ympärivuorokautista hoivaa tarvitseville ikäihmisille heidän kotonaan pärjäämisen tukemiseksi ja omaishoitajan levon turvaamiseksi. Intervallipaikkoja voidaan käyttää myös ikäihmisten kriisisijoituspaikkoina silloin, kun kotona asuminen ei ole mahdollista esimerkiksi yllättävän remontin vuoksi. Yksikössä työskentelee vakituisesti yksi tiimivastaava-sairaanhoitaja, 11 lähi-/perushoitajaa, osa-aikainen laitosapulainen sekä neljänä päivänä viikossa kaupungin työllistämä henkilö, joka osallistuu avustaviin tehtäviin. Osastonhoitaja, fysioterapeutti ja osastosihteeri ovat yhteisiä vuodeosaston kanssa. Lähi- ja perushoitajat ovat mukana säännöllisessä työnkierrossa terveyskeskuksen akuuttivuodeosaston kanssa.

4 Tutkimuksellisen kehittämistyön toteutus

4.1 Aineiston keruu

Tämän tutkimuksellisen kehittämistyön aineiston keruumenetelmäksi valittiin teema-haastattelu, koska sen todettiin olevan toimivin tapa vastausten saamiseksi tutkimuskysymyksiin. Teemahaastattelu on avoimen haastattelun ja lomakehaastattelun välimuoto, jossa aihealueet ovat jo tiedossa, mutta kysymyksillä ei ole tarkkaa ennalta määrättyä järjestystä (Hirsjärvi & Remes & Sajavaara 2016: 208). Teemahaastattelun eduissa korostetaan haastateltavan aktiivisena toimijana olemista ja hänen mahdollisuuttaan nostaa esille omia asioitaan ja mielipiteitään mahdollisimman vapaasti. Aineiston keräämisen joustavuus ja sen säätömahdollisuudet mahdollistavat myös haastattelun myötä. Haastattelussa käsiteltyjen teemojen järjestystä on mahdollista vaihtaa tilanteen mukaan ja haastattelijan on tarvittaessa mahdollista tarkentaa kysymyksiä. (Hirsjärvi & Hurme 2011: 34–35; Hirsjärvi ym. 2016: 205.) Henkilökohtaisen haastattelun todettiin myös olevan kyselylomaketta parempi vaihtoehto ikäihmisten kohdalla, koska heikentyneet aistit ja kognitio olisivat vaikeuttaneet lomakkeen omatoimista täyttämistä, tai tehneet siitä jopa mahdotonta.

Aineiston keruumenetelmänä käytetyt teemahaastattelut pidettiin huhtikuussa 2020. Ikäihmisiä haastateltaessa on tärkeää huomioida heidän mahdolliset aistien vajavuudet sekä kognitiivisen toimintakyvyn asettamat rajoitteet. Haastatteluista rajataan herkästi pois huonokuntoisimmat ja iäkkäimmät, mutta tämä johtaa helposti myös hyväkuntoisten ikäihmisten poistamiseen tiedonantajina (Lumme-Sandt 2005: 127). Tässä tutkimuksellisessa kehittämistyössä haastateltaviksi valikoitui viisi tehostetun palveluasumisen yksikön vakituista asukasta, jotka olivat halukkaita ja kognitiiviselta toimintakyvyltään kykeneviä osallistumaan haastatteluun.

Haastattelut pidettiin asukkaiden omissa huoneissa ja ne nauhoitettiin matkapuhelinta apuna käyttäen. Teknisiä ongelmia tallentamisen suhteen vältettiin testaamalla laitteet huolellisesti ennen jokaista haastattelua. Haastateltavat istuivat vuoteen laidalla tai pyörätuolissa ja haastattelijat istuivat turvaväli huomioiden samalla tasolla haastateltavan etupuolella. Näin pyrittiin luontevaan, avoimeen vuorovaikutukseen ja varmistettiin katsekontaktin mahdollisuus. Haastattelun ja siihen liittyvän tutkimuksellisen kehittämistyön tarkoitus ja tavoite kerrottiin asukkaille suullisesti yksinkertaisesti, ottaen huomioon heidän kognitiiviset kykynsä. Kerrotut asiat olivat saatavilla myös kirjallisena, mutta kukaan

asukkaista ei halunnut kirjallista tutkimuselostetta sitä tarjottaessa. Mahdollisiin haastattelua tai kehittämistyötä koskeviin kysymyksiin vastattiin. Jokaiselta haastateltavalta pyydettiin allekirjoitus suostumuslomakkeeseen koskien tutkimukselliseen kehittämistyöhön osallistumista. Suostumuslomake luettiin yhdessä haastateltavan kanssa läpi siltä varalta, että siitä heräisi vielä kysymyksiä. Suostumuslomakkeet säilytettiin opinnäytetyön tekijän kotona lukollisessa kaapissa.

Haastattelutilanteen olivat rauhallisia ja sujuivat pääasiassa ilman keskeytyksiä. Ensimmäisen haastattelun loppupuolella hoitaja tuli asukkaan huoneeseen, mutta tällä ei ollut haitallista vaikutusta haastattelun kulkuun tai onnistumiseen. Haastatteluiden pituudet vaihtelivat 15 minuutista 40 minuuttiin. Ensimmäisessä haastattelussa asukas selkeästi jännitti tilannetta ja oman kertomansa mukaan pelkäsi, ettei hän osaa vastata kysymyksiin oikein. Tämän kokemuksen perusteella tulevissa haastatteluissa vältettiin termiä ”haastattelu” ja puhuttiin enemmän keskustelemisesta ja juttelemisesta. Haastattelun onnistumisen optimoimiseksi haastattelijalla tulisi olla kokemusta ja taitoa haastattelemisesta (Hirsjärvi & Hurme 2011: 35; Hirsjärvi ym. 2016: 206) ja tämä puute näkyi varsinkin ensimmäisten haastatteluiden kohdalla haastattelijan haparointina ja empimisenä. Haastatteluiden edetessä kokemus lisäsi varmuutta ja aiemmin havaitut virheet osattiin välttää paremmin.

Haastattelut litteroitiin välittömästi haastattelun jälkeen ja tämä todettiin hyödylliseksi toimintatavaksi, koska haastattelijä havaitsi omat virheensä, kuten liian puhumisen, ja osasi välttää niitä jatkossa. Kokemattoman haastattelijan liian puhumisen syynä on vaikeus sietää hiljaisuutta ja näin ollen siirtyään seuraavaan kysymykseen, eikä anneta haastateltavalle tarpeeksi aikaa vastaukseen (Hirsjärvi & Hurme 2011: 124). Tämä virhe toteutui kirjaimellisesti parissa ensimmäisessä haastattelussa.

Haastattelijan tuttuus asukkaille oli sekä hyöty että osittain myös haitta. Tutun ihmisen kanssa keskustelu oli luontevaa ja helppoa, haastattelutilanne unohtui helpommin ja tarinaa riitti, välillä ohi aiheenkin. Toisaalta mielipiteiden ja ajatusten rehellinen kertominen - etenkin jos ne olivat negatiivisia – selkeästi ajoittain arvelutti haastateltavia. Haastattelun yhdeksi haitaksi mainitaankin haastateltavan pyrkimys antaa häneltä mahdollisesti odotettavia vastauksia (Hirsjärvi & Hurme 2011: 35; Hirsjärvi ym. 2016: 206). Tässä kohdalla anonymiteetin ja ehdottoman luottamuksellisuuden korostaminen haastattelun tarkoituksesta ja tavoitteesta kerrottaessa nousi merkittäväksi, jotta haastateltavat ymmärsivät, ettei mistään heidän antamistaan vastauksista tulisi olemaan heille haittaa.

4.2 Aineiston analyysi

Laadullisella tutkimusotteella hankitun aineiston analyysiin ei ole vain yhtä tiukasti määriteltyä analyysitapaa. Teemahaastattelussa tutkijan valittavana on useita eri analyysimenetelmiä. (Kananen 2012: 116.) Analyysitapaa tulee miettiä jo siinä vaiheessa, kun aineistoa kerätään, jolloin se on avuksi niin haastattelu- kuin litterointivaiheessakin (Hirsjärvi & Hurme 2011: 135–136).

Tässä tutkimuksellisessa kehittämistyössä haastatteluista koottu tutkimusaineisto analysoitiin laadullista sisällönanalyysia käyttäen. Analyysi aloitettiin litteroimalla haastattelunauhoitteet auki sanasta sanaan. Litteroinnin tarkkuus ei ollut täydellinen, koska esimerkiksi taukoja, huokauksia ja muita äännähdyksiä kuin selviä sanoja ei kirjoitettu. Koska litterointi on mainittu haastattelututkimuksen ehkä eniten aikaa vieväksi vaiheeksi (Hirsjärvi & Hurme 2011: 140), se tehtiin välittömästi haastattelun jälkeen, samana tai viimeistään seuraavana päivänä. Erityisen haastavaksi litterointivaihetta hidastavaksi seikaksi osoittautui haastateltavien puhuminen murteella. Nauhoitteita jouduttiin useita kertoja kelaamaan taaksepäin, jotta saatiin kaikki persoonalliset sanontatavat kirjoitettua. Aineiston sisällön kannalta tällä ei varmaan olisi ollut lopulta suurta merkitystä, mutta tavoitteena oli mahdollisimman tarkka litterointi. Litteroitua aineistoa saatiin kokoon kymmenen A4 sivua fontilla 11 ja rivivälillä 1. Pitkänkin haastattelun litteroitu pituus ei yltänyt moneen sivuun, koska haastateltavien puhe sisälsi paljon pitkiä taukoja ja samojen sanojen toistoja. Litteroinnin jälkeen nauhoitukset hävitettiin ja auki kirjoitetut haastattelut säilytettiin opinnäytetyön tekijän tietokoneen tiedostossa salasanan takana.

Hirsjärven ja Hurmeen (2011) mukaan aineiston analyysin onnistumisen kannalta olennainen ja välttämätön vaihe on sen lukeminen läpi tarkkaan ja useita kertoja, jotta aineisto tulee tutuksi (Hirsjärvi & Hurme 2011: 143). Litteroinnin jälkeen aineistoa luettiin läpi useita kertoja kokonaisuuden hahmottamiseksi ja sille esitettiin tutkimusongelmien mukaisia kysymyksiä. Vaikka haastattelut olivat melko hyvässä muistissa, tuli aineistoa luettaessa vastaan asioita, jotka herättivät ajatuksia ja tuntuivat haastattelijalle jopa uusilta.

Aineiston luokittelu aloitettiin tiivistämällä ja pelkistämällä sitä. Tekstistä korostettiin eri väreillä yksittäisiä käsitteitä ja lauseita, jotka nousivat esiin tutkimuskysymyksiä aineistolle esitettäessä. Analyysiyksikkönä saattoi olla pelkkä yksittäinen sana, kuten ”omai-

set”, tai pidempi pelkistetty muoto, kuten ”hyvän mielen tuottaminen toisille”. Kaikki korostetut sanat ja lauseet pelkistettiin niitä kuvaavilla termeillä (Taulukko 1.) Pelkistettyjä termejä muodostui aineistosta lähes 150 ja näistä lähdettiin yhdistelemään alaluokkia.

Taulukko 1. Esimerkki aineiston pelkistämisestä

Alkuperäinen ilmaisu	Pelkistetty muoto
omaiset, Ne on niinku mun mielessä aina	omaiset aina mielessä
hyvä hoito, Hyvät hoitajat on.	hyvä hoito ja hyvät hoitajat
se olis että ainaki mulla Jumalan sana niin tärkeätä	Jumalan sana tärkeää
simmost hartaampaa ohjelmaa kans	hartaampaa ohjelma
olis potilaidenki kesken meitil olis ja osaisin olla ittekin et olis simmonen sopu	keskinäinen sopu toisten kanssa
Ko mie saan jotaki tehtyy mikä on toisel hyvä ja sit jos mie itse hoksaan jotaki viel et ko toisel tulloo hyvä mieli nii sit pittää auttaa.	hyvän mielen tuottaminen toisille
Ja sit pit osata parsii ja neuloo, myö sanottii neulomiseks niinko puikoil kutoo. Ja virkkaaminen oli ja ja sit pit matokutteita leikata ja sit oppi matonki laittamaan ja kaik kankaat kosiin ol mukan	neulominen virkkaaminen maton kutominen

Pelkistettyjen termien yhdistämisen jälkeen muodostui kaikkiaan lähes kaksikymmentä alaluokkaa, kuten esimerkiksi *hyvä hoito ja hengellinen ohjelma*. Analyysi jatkui samankaltaisten ja -sisältöisten alaluokkien yhdistämisellä viideksi yläluokaksi, joiden pohjalta tulokset tullaan esittelemään omassa luvussaan. Yläluokista muodostui luontevasti yksi pääluokka, ”asukaslähtöinen arki” (Taulukko 3), joka esiintyy myös tämän tutkimuksellisen kehittämistehtävän tarkoituksessa ja tavoitteessa

Taulukko 2. Esimerkki alaluokkien muodostamisesta

Pelkistetty muoto	Alaluokka
omaiset aina mielessä lapset puoliso yhteydenpito omaisiin	puoliso ja lapset
Jumalan sana tärkeää Raamatun lukeminen hartaampaa ohjelma	hengellinen ohjelma
hyvä yhteishenki samanarvoisuus ystävällisyys keskinäinen sopu kaikilla keskinäinen sopu toisten kanssa elämä on yhteispeliä sovinnollista yhdessäoloa yhdessäolo	yhteishenki ja keskinäinen sopu
käsityöt kankaan kutominen neulominen rakentaminen korttien askartelu virkkaaminen maton kutominen taulujen maalaaminen leikekirjan pitäminen	kädentaidot

Vaikka tutkimuksellisen kehittämistyön aineisto ei määrällisesti ollut kovin laaja, oli analyysivaihe varsin hidas ja työläs. Pelkistämisen jälkeen alaluokkien muodostaminen ja yhdistely loogiseksi yläluokiksi vaati paljon aikaa ja kärsivällisyyttä. Luokittelu jouduttiin useita kertoja aloittamaan alusta ja tämä aiheutti runsaasti turhautumista. Ajoittain analyysityöskentelystä pidettiin muutaman päivän mittainen tauko, ja tämän jälkeen aineisto tuntui jälleen selkeämmältä sekä helpommalta lukea ja käsitellä.

Taulukko 3. Yläluokkien ja pääluokan muodostaminen

Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
arkiaskareet pelit ja visailut käsityöt musiikki liikunta ja ulkoilu harrastukset	harrastukset	Asukaslähtöinen arki
tyytyväisyys hoitoon yhteishenki ja keskinäinen sopu viihtyisä asuinympäristö sopivasti tekemistä ajan ku- luksi hyvä arki hyvä hoito ja hyvät hoitajat	viihtyminen hoivakodissa	
hoitajien riittämätön aika riittävän avun saaminen avuliaisuus	hoitajien ajan riittävyys	
hengellinen ohjelma hengellinen musiikki keskustelu	hengellisyys	
puoliso ja lapset läheiset	omaiset/läheiset	

5 Tulokset

Tämän tutkimuksellisen kehittämistyön tarkoituksena oli kartoittaa tehostetun palveluasumisen asukkaiden mielipiteitä ja ajatuksia asioista, jotka edistäisivät asukaslähtöisyyttä ja heidän hyvinvointiaan. Tarkoituksena oli myös kartoittaa asukkaiden mielipiteitä ja toiveita siitä, miten näitä asioita voitaisiin toteuttaa. Analyysin jälkeen tuloksista nousi esille yläluokkien muodossa viisi merkittävää asiaa asukaslähtöisen hoivakulttuurin edistämiseksi: harrastukset, viihtyminen hoivakodissa, hengellisyys, hoitajien riittävä aika, sekä asukkaiden omaiset ja läheiset. Tuloksia esitellessä vastataan molempiin tutkimuskysymyksiin niiltä osin, kuin vastauksia aineistosta saatiin.

5.1 Harrastukset

Haastatteluissa kävi ilmi asukkaiden aktiivisuus ja monipuoliset harrastukset heidän aiemmassa elämässään ennen tehostetun palveluasumisen yksikköön muuttamista. Aktiivisuudesta huolimatta eläköitymisen myötä oli osattu myös hidastaa vauhtia ja nauttia ajoittaisesta toimettomuudestakin.

Kyllä mä mielestäni oon tehny aika paljon kaikennäköstä.

Eläkkeellä ollaan oltu vaan eikä tehty yhtään mittään.

Harrastusten suhteen haastateltujen selkeänä toiveena oli erilaisten, monipuolisten aktiviteettien mahdollistaminen tehostetun palveluasumisen yksikön arjessa. Omat rajoitteet tiedostettiin ja niiden huomioimista toivottiin arjen suunnittelussa.

Mie ko pääsisi liikkumaa nii mie tekisin montaa laatua...

Kaikille haastatelluille yhteistä oli, että iän lisääntyessä ja toimintakyvyn heikentyessä nämä aiemmin tärkeät harrastukset ja askareet olivat jääneet taka-alalle ja unohtuneet jopa kokonaan. Haastatteluista kävi ilmi asukkaiden eräänlainen alistuminen nykytilanteeseen ja siihen, ettei oma toimintakyky enää riitä entisenlaiseen aktiivisuuteen. Tämä vahvistui entisestään, jos koettiin tarpeettomuuden tunnetta ja sitä, että oma tekeminen ei ole tervetullutta ja riittävää.

Ymmärrän nyt senkin kun ei kerran olot ja kädet on tämmösiä ettei enää pysty. Ei oo voimaa täs kädes.

Eihän tääl oo se koskaan ollu mitenkään arvostettu et sanottii hyvin äkkiä ei tarvi auttaa.

5.1.1 Liikunta

Liikunta eri muodoissa vaihdellen joukkuelajeista hyötyliikuntaan oli ollut merkittävässä roolissa haastateltavien jokapäiväisessä elämässä. Elämä ja arki oli monella ollut fyysisesti varsin raskasta ja työntäyteistä. Silti oli löydetty aikaa ja halua myös mieluisiin liikuntaharrastuksiin, jotka olivat jatkuneet vielä eläköitymisenkin jälkeen.

Ku mää olen maatöitä tehny vallan, koton oli maanviljelystä

Ainaki kerran viikossa se oli lentopallon pelaaminen siel koulun kentällä kesälläkin

Nykyinen fyysinen toimintakyky haastatelluilla oli vaihteleva johtuen muun muassa perussairauksista. Halua ja intoa sen ylläpitämiseen löytyi ja siihen kaivattiin kannustusta ja tukea myös tehostetun palveluasumisen yksikön henkilökunnalta. Ulkoilun mahdollistaminen oli toiveena ja siihen tarvittiin monen kohdalla henkilökunnan apua ja kannustusta.

Ihan vaikka vähemmänki pääsis tuonne käppäilemää.

Ulkona tykkäisin vielä paljon enemmänki ku et saisit ruokahalun

5.1.2 Kädentaidot ja arkiaskareet

Monipuoliset kädentaidot tulivat myös esille haastateltavien kertoessa harrastuksistaan ja mielenkiinnon kohteistaan. Kaikenlaiset käsityöt langan kehräämisestä sukkien ja mattojen kutomiseen olivat olleet tarpeellisia taitoja jo lapsuudesta asti ja niitä oli pidetty yllä aina tähän päivään asti.

No jos mää siin kangasta kudoin, mattoo kudoin ja lapsille villatakkeja ja lapasia. Siin on mun työ, käsitöitä.

Rakentaminen ja nikkarointi olivat tulleet tutuiksi, koska ulkopuoliseen apuun ei nuoruudessa välttämättä ollut mahdollisuuksia. Omat kodit olivat monella nousseet pystyyn hartiavoimin ja niiden ylläpitämiseen oli tarvittu kädentaitoja.

Rakennettiin koti...

Mä oon rakentellu paljon

Haastatelluista löytyi myös taiteellisesti lahjakkaita ikäihmisiä. Joillain oli rakkaana harrastuksen läpi elämän ollut taulujen maalaaminen. Näitä taideteoksia saivat myös tehostetun palveluasumisen yksikön muut asukkaat, vierailijat ja henkilökunta ihastella. Luovuutta löytyi myös erilaisen askartelun muodossa, kaikkea korteista koriste-esineisiin osattiin tehdä mielikuvitusta käyttäen hyvinkin vaatimattomista aineksista.

Päivittäiset arkiaskareet ja kotityöt kuten siivoaminen, ruuan laitto ja leipominen olivat olleet suuressa roolissa haastateltujen jokapäiväisessä elämässä. Arkiaskareet olivat olleet haastatelluille tavallaan itsestäänselvyksiä, eikä niitä erikseen korostettu, mutta niiden merkitys nousi selkeästi esille aineiston analyysin edetessä. Arkiaskareisiin osallistumisen ja kädentaitojen ylläpitämisen mahdollisuudet tehostetun palveluasumisen yksikön arjessa olivat asukkaiden toiveena omat fyysiset rajoitukset huomioiden.

Työ on hyvää ku sitä saap tehdä ja aika kulluu.

5.1.3 Kognitiivisia toimintoja ylläpitävät asiat

Kognitiivisia toimintoja ylläpitävät asiat ja niiden merkitys korostuivat tuloksissa ja mahdollisuutta niiden toteuttamiseen toivottiin myös tehostetun palveluasumisen yksikön arjessa. Tähän tulokseen saattoi vaikuttaa se, että haastateltaviksi valikoituivat ne henkilöt, joiden kognitiivinen toimintakyky oli vielä melko hyvä. Erilaiset pelit, menneiden aikojen muistelu, sananlaskut ja tietovisailut olivat mielenkiinnon kohteiden kärjessä. Olipa eräs haastateltavista kehittänyt omia sana-arvoituksia ja esitti näitä myös haastattelijalle.

Silleeki vois olla et jokainenki sanois jonku sananlaskun ja sit keskustelis siit.

Monivaiheinen menneisyys ja laaja elämäkokemus näkyivät ja kuuluivat asukkaiden kertomuksissa. Vaikka osalla oli diagnosoitu muistisairaus, ei se ollut esteenä vanhojen asioiden muistelemiselle ja monisanaiselle kuvaamiselle. Elämäkokemus ja sen jakaminen tuleville sukupolville lisäsi asukkaiden elämän merkityksellisyyden tuntua.

Menneiden asioiden muistelu on tärkeää.

5.1.4 Musiikki

Musiikki nousi esille kaikkien haastateltavien yhteisenä mielenkiinnon kohteena. Yhteislaulu, musiikin kuunteleminen ja erilaisten instrumenttien soittaminen löytyivät sydäntä lähellä olevista asioista. Musiikin suhteen toteutui myös tärkeäksi koettu yhteisöllisyys; yhteen kokoontuminen esimerkiksi laulamisen merkeissä oli tärkeä elementti viihtyvyyden kannalta. Toivottiin säännöllisiä, vaikka lyhyitäkin yhteislauluhetkiä, musiikin kuuntelemista jne. Myös kaikenlaiset musiikilliset tervehdykset ja vierailut koettiin tärkeiksi, vaikkakin ne olivat haastattelutilanteessa Covid19-pandemian vuoksi tauolla.

Me rallatettaa, lauletaa. Ain laulain työtäs tee lauletti kouluaikana.

5.2 Viihtyminen hoivakodissa

Aineistosta kävi ilmi haastateltavien perimmäinen tyytyväisyys nykyhetkeen ja elämään tehostetun palveluasumisen yksikössä. Erityisesti yksikön kodinomaisuus mainittiin positiivisena asiana, joka lisäsi asukkaiden viihtyvyyttä. Jokainen haastateltava asui yhden hengen huoneessa ja he olivat myös tyytyväisiä siihen, vaikka eivät sen oman kodin vertaiseksi kertoneetkaan yltävän.

Niin kauhian viihtyisät nää huoneet ja kaikki.

Säännöllinen ruokailu, puhtaudesta huolehtiminen ja ympärivuorokautisen hoivan tuoma turva mainittiin positiivisina asioina. Hyvä yhteishenki hoivakodissa niin muiden asukkaiden, kuin henkilökunnankin kanssa nousi merkittäväksi elementiksi viihtyvyyden kannalta. Yhteistä aikaa vaikka vain jutustelun merkeissä kaivattiin. Asukkaat tunsivat toinen toisensa ja yhteisöstä oli tullut heille tärkeä.

Onha se sit tääl niinko turva jotenki et tää pittää niinko hyväksyy.

Ollaan vaan yhdes kaikki hyvin sovinnollisesti ja leppoisasti. Eikös se olis hyvä?

Vastauksista nousi esille myös vanhemman sukupolven nöyryys ja tyytyminen siihen, mikä nuorempien mielestä tuntuu vähäiseltä. Perusajatuksena oli, että ollaan tyytyväisiä nykyhetkeen, eikä osata tai edes haluta välttämättä kaivata mitään muuta.

Tää on aivan hyvä, aivan hyvä, en mää voi enempää vaatia. Mä olen ihan tyytyväinen ja onnellinen elämäni.

5.3 Hengellisyys

Tutkimustuloksissa uskonto ja hengellisyys osoittautuivat tärkeiksi elementeiksi tehostetun palveluasumisen asukkaille. Lapsuudesta ja nuoruudesta aikuisuuteen ja vanhuuteen mukana kulkenut hengellisyys ja sen toteuttaminen olivat merkittäviä asioita hyvinvoinnin ja elämänlaadun kannalta. Raamatun lukeminen, kirkossa käynti ja virsien laulaminen olivat olleet vuosien ajan arkea ja niiden osittainen tai kokonaan puuttuminen koskettivat.

Ainaki mulla Jumalan sana niin tärkeätä, mä tykkäisin semmosest ohjelmastaki et olis sitä ja laulettais ja veisattais.

Toiveena oli saada yhteisöön enemmän yhteistä hengellistä ohjelmaa, kuten esimerkiksi virsien ja hengellisten laulujen laulamista. Hoitajilta hengellisen ohjelman pyytäminen ei tuntunut luontevalta, mutta seurakunnan järjestämät hartaushetket ehtoollisineen olivat mieluisia. Haastatteluhetkellä nämä vierailut olivat Covid19-pandemian vuoksi olleet tauolla jo pidemmän aikaa.

5.4 Hoitajien riittävä aika

Haastatteluissa nousi useasti esille hoitajien asukkaille liikenevä aika ja kokemus sen ajoittaisesta riittämättömyydestä. Haastateltavien huolena olivat niin hoitajien jaksaminen, kuin omien tarpeiden huomiotta jääminen. Ymmärrettiin se, että työtä ja autettavia asukkaita on paljon ja sen myötä oltiin valmiita luopumaan omista vähäisiksi ja mitättömiksi koetuista tarpeista.

Näin, että te jaksatte, ettekä uuvu. Mihis me joudutaan?

Mä en oo viittiny soittaakka teille kun mä oon joskus aamuyöst heränny ja tuota jos ei oo ihan akuutti.

Varsinaista moitetta henkilökunnalle ei tullut, mikä oli hieman yllättävääkin. Varovaisia toiveita esitettiin pienestäkin yhteisestä ajasta ja pysähtymisestä asukkaan vierelle. Selkeä toive oli myös henkilökunnan määrän lisääminen.

Aikaa meille. Ei paljoo kerrallaan, mut vähän.

Ei sen tarvitse sen asian olla suurkaan, niin pienestki asiast tulloo hyvä mieli.

5.5 Omaiset ja läheiset

Lähes poikkeuksetta kaikki haastateltavat nostivat esille omaisten ja läheisten merkityksen hyvän arjen saavuttamisessa. Läheisten läsnäolo tai sen puuttuminen jokapäiväisessä elämässä ja yhteydenpidon tärkeys korostui erityisen paljon. Tähän vaikutti osaltaan varmasti haastatteluiden ajankohta, johon osui Covid19-pandemian johdosta asetettu vierailukiello hoivakodissa. Aukkaat olivat jo useamman viikon olleet fyysisesti erossa läheisistään ja tämä korostui heidän puheissaan. Yksikössä oli käytössä tablet-tietokone videopuheluita varten, mutta sen käyttöaste oli jäänyt kovin vähäiseksi.

No omaiset. Ne on niinku mun mielessä aina tai sillä tavalla. Vaikka se nyt on tämmöses tilantees. Me soitellaan. Päivittäin melekein.

Vaikka omaisten läsnäolo asukkaiden elämässä osoittautui merkittäväksi, sen suurempia toiveita tämän aiheen pohjalta ei tullut. Jokainen tuntui olevan melko tyytyväinen omaisten ja läheisten läsnäolon määrään siitä huolimatta, että vierailuja koskevat rajoitukset olivat voimassa.

6 Käytäntöjen kehittäminen kohti asukaslähtöisyyttä

Jotta tutkimuksellinen kehittämistyö ei jäänyt pelkkien tutkimustulosten asteelle, jatkettiin työtä tavoitteena saada aikaan muutos tilanteeseen, jossa ongelmia tulosten perusteella havaittiin. Kehittämisosion tutkimuskysymys oli, millä tavoin henkilökunta pyrkii vastaamaan asukkaiden toiveisiin hyvän arjen toteutumiseksi ja tätä ryhdyttiin pohtimaan ja kehittämään yhdessä henkilökunnan kanssa tutkimustulosten pohjalta.

Kanasen (2012) mukaan organisaatioissa tehdään jatkuvaa kehittämistyötä ja tavanomaisesta kehittämistyöstä tekee kehittämistutkimuksen työssä mukana oleva tutkimuksellinen ote. Kehittämisprosessiin valitaan mukaan ne henkilöt, joita kehittäminen koskee. Tällä tavoin mukana olevia henkilöitä osallistamalla saadaan lisättyä sitoutumista kehittämistyöhön, sekä vähennettyä muutosvastarintaa. (Kananen 2012: 19, 70.) Tässä tutkimuksellisessa kehittämistyössä tehostetun palveluasumisen asukkailta saatiin tarvittava tieto toivottuun muutokseen ja henkilökunta osallistettiin mukaan suunnittelemaan toimenpiteitä, joilla haluttuihin muutoksiin olisi mahdollista päästä.

Tutkimuksellisen kehittämistyön tulokset esiteltiin henkilökunnalle syys- ja lokakuussa 2020 pidetyissä tiimipalavereissa. Palavereita pidettiin kaikkiaan neljä ja niissä oli paikalla kehittämistyön tekijän lisäksi neljästä kuuteen hoitajaa. Lopulle henkilökunnasta kehittämistyön tulokset ja tehdyt suunnitelmat esiteltiin sähköpostilla, jonka yhteydessä toivottiin myös lisää ideointia asian tiimoilta. Sähköisiä yhteydenottoja ei tullut, mutta ns. käytäväkeskusteluissa asiaa sivuttiin useita kertoja ja henkilökunta osoitti mielenkiintonsa kehittämistyötä kohtaan. Muutosvastarintaa yksikön toiminnan ja käytäntöjen kehittämistä kohtaan ei havaittu, ainakaan tieto ei tullut tutkimuksellisen kehittämistyön tekijän korviin.

Henkilökunnalle esiteltiin tuloksista viisi esille nousutta elementtiä, jotka vaikuttivat asukkaiden arkeen ja hyvinvointiin. Näitä olivat jo aiemmin tuloksissa esitellyt harrastukset, viihtyminen hoivakodissa, hengellisyys, hoitajien riittävä aika, sekä asukkaiden omaiset ja läheiset. Tuloksista käytiin keskustelua ja yhdessä pohdittiin, millä tavoin olisi mahdollista vastata mahdollisimman moneen tuloksissa esille nousseeseen asukkaiden toiveeseen ja tarpeeseen.

Tiimipalavereissa käydyissä keskusteluissa nousi pian esille ehdotus joitain vuosia aiemmin käytössä olleen viikko-ohjelman uudelleen elvyttämisestä. Viikko-ohjelma oli ollut

käytössä yksikön muutosvaiheessa, jolloin entinen terveyskeskuksen vuodeosasto muutettiin tehostetun palveluasumisen yksiköksi. Työvuoroihin oli tuolloin ennalta määritelty aamuvuoron hoitaja, jonka vastuulla virike- ja harrastetoiminnan ideointi ja toteuttaminen oli. Tämä koettiin ajoittain epämiellyttävänä, koska kaikkien vahvuuksiin ja mielenkiinnon kohteisiin ei välttämättä kuulu tuolijumpan vetäminen, laulamminen tai muukaan ryhmätoiminnan järjestäminen. Harraste- ja viriketöiminnan vetämisen tulisi perustua vapaaehtoisuuteen ja aitoon mielenkiintoon, jolloin siitä nauttivat niin järjestäjä, kuin osallistujatkin.

Viikko-ohjelman käyttöönottoa puolsi ajatus siitä, että harraste- ja viriketöiminta olisi ryhmämuotoista, jolloin siihen pääsisi osallistumaan mahdollisimman moni asukkaista. Haastateltavat olivat korostaneet yhteisöllisyyden merkitystä hoivakodissa viihtymisen suhteen. Ryhmätoiminnan muodossa useampi asukas kerrallaan saisi myös osakseen hoitajien aikaa hoitotyön ulkopuolella, mikä nousi tuloksissa yhdeksi merkittäväksi seikaksi. Ohjelman monipuolisuuden takasi se, että sen suunnitteluun ja toteuttamiseen osallistuisi mahdollisimman moni henkilökunnasta, jolloin järjestyisi mieluisia aktiviteetteja usean asukkaan tarpeeseen.

Uudelleen käyttöön otettavan harraste- ja viriketöiminnan viikko-ohjelman suhteen sovitettiin, että mahdollisimman monelle arkipäivälle suunniteltaisiin yhteiseen tuokioon jokin teema, kuten muistelu, musiikki, liikunta ym. Vastuuhenkilöä ei määrättäisi ennalta, vaan jokainen voisi omien mielenkiinnon kohteiden ja vahvuuksien mukaan valita itselleen sopivan ajankohdan ryhmätoiminnan toteuttamiseen. Viikko-ohjelman runko säilytettäisiin yksikön kansliassa henkilökunnan saatavilla ja siihen olisi halukkaiden mahdollista suunnitella tuleville viikoille itselleen sopivaan ajankohtaan toimintaa. Kuluvan viikon ohjelma (Liite 5.) tulisi olemaan yhteisissä tiloissa kaikkien asukkaiden saatavilla, ja he voisivat ohjelmasta poimia itselleen mieluisat aktiviteetit. Henkilökunnalle korostettiin kehitystyön merkitystä tehostetun palveluasumisen yksikön asukkaiden hyvinvoinnin kannalta, tulivathan nyt kehitettävät asiat esille suoraan asukkaiden toiveista.

Yksikössä työskentelee muistihoitaja, joka pitää muistipoliklinikan vastaanottoa kaksi kertaa kuukaudessa. Näihin ns. muistipäiviin hän lupautui suunnittelemaan asukkaille yhteisiä muistituokioita, joka tultaisiin huomioimaan viikko-ohjelmaa suunniteltaessa. Samaa aikaan seurakunnalta saatiin yhteydenotto ja ehdotus seurakunnan työntekijöiden mahdollisista vierailuista yksikössä, jolloin he voisivat tavata asukkaita kahden kesken

Covid19-pandemian asettamat rajoitukset huomioiden. Tämä huomioitaisiin viikko-ohjelmaa suunniteltaessa.

Viikko-ohjelman suunnittelun tueksi laadittiin tutkimuksellisen kehittämistyön tekijän toimesta myös harraste- ja viriketoiminnan vuosikello (Liite 6). Vuosikellossa näkyvät eri vuodenaajat ja niiden teemat, askareet, juhlapyhät ja muutkin yksikön arjessa huomioitavat tapahtumat. Vuosikelloa hyödyntäen voidaan viikko-ohjelman monipuolisuus ja kattavuus maksimoida palvelemaan tehostetun palveluasumisen yksikön asukkaiden viihtymistä ja hyvinvointia.

7 Johtopäätökset

Tämän tutkimuksellisen kehittämistyön tarkoituksena oli kartoittaa teemahaastattelun avulla tehostetun palveluasumisen yksikön asukkaiden mielipiteitä hyvän elämän edellytyksistä ja toiveita niiden toteuttamiseksi. Tavoitteena oli tulosten perusteella yhteistyössä henkilökunnan kanssa laatia uusia toimintatapoja ja käytäntöjä yksikön arkeen. Aineisto analysoitiin laadullista sisällönanalyysiä käyttäen ja tuloksista esille nousi viisi tärkeää elementtiä tehostetun palveluasumisen asukkaiden hyvinvoinnin kannalta: harrastukset, viihtyminen hoivakodissa, hengellisyys, hoitajien riittävä aika sekä asukkaiden omaiset ja läheiset. Tulosten pohjalta yhdessä yksikön henkilökunnan kanssa ideoitiin harraste- ja viriketoiminnan viikko-ohjelman käyttöönotto. Viikko-ohjelman suunnittelun tueksi laadittiin tutkimuksellisen kehittämistyön tekijän toimesta harraste- ja viriketoiminnan vuosikello.

Tuloksissa esille noussut hengellisyys ja sen tärkeys ikäihmisille tulee ilmi myös aiemmissa tutkimuksissa. Uskonnolla ja uskonnollisuudella on todettu olevan positiivinen vaikutus iäkkääseen väestöön. Tutkimukset, jotka tarkastelevat uskontoa ja hengellisyyttä selviytymismekanismeina, ovat havainneet niillä olevan merkittäviä positiivisia vaikutuksia vanhuksiin. (Qian ym. 2020: 103.) Tutusta kotiympäristöstä ja läheisten luota pois joutuminen yhdistettynä oman toimintakyvyn heikkenemiseen voi aiheuttaa hoivakodissa asuville vanhuksille mielialaongelmia, kuten masennusta ja ahdistusta. Uskonnon ja hengellisyyden on todettu lievittävän näitä merkittävästi. (Ghotbabadi & Alizadeg 2018: 20.)

Aiemmassa tutkimuksessa on todettu hoitohenkilökunnan, sen toiminnan ja työtehtäviin käyttämän ajan merkityksen olevan suuri ympärivuorokautisessa hoivassa asuvien ikäihmisten elämänlaadun suhteen. Tärkeäksi koetaan annetun ajan laatu, ei niinkään määrä. On todettu, että hoitajilta liikenevä arjen aktiviteetteihin ja harrastuksiin liittyvä aika ei ole riittävää. Tämän vaikutusta vanhusten elämänlaatuun on pohdittu, olisiko koettu elämänlaatu parempi, mikäli hoitajilta riittäisi enemmän aikaa olla vanhusten kanssa? (Räsänen 2017: 116, 125, 127.) Tämän tutkimuksellisen kehittämistyön tulokset asukkaiden mielipiteistä hoitajien ajan ajoittaisesta riittämättömyydestä vahvistavat myös aiempaa tutkimusta. Asukkaiden toive oli saada enemmän hoitajien aikaa välittömään hoitotyöhön käytetyn ajan lisäksi, vaikka pienissäkin määrin. Ratkaisevaa ei siis tässäkään ole käytetyn ajan määrä, vaan sen laatu.

Tässä tutkimuksellisessa kehittämistyössä esille nousut omaisten ja läheisten merkitystä ikäihmisen elämässä vahvistaa aiempaa tutkimustulosta. Vanhuksen siirtyessä ympärivuorokautiseen hoivaan tämän läheisten ja hoivayksikön yhteistyön välillä voi olla monia esteitä. Näitä ovat muun muassa perheenjäsenten pelot ja epäröinti, muutoksen tuoma vastustus, riittämätön viestintä perheiden ja hoivakodin henkilökunnan välillä, sekä erilaiset rajoittavat säännöt. Näiden esteiden voittamiseksi asukkaiden perheenjäseniä ja läheisiä tulisi ajatella myös asiakkaina, jotta heidän osallisuutensa asukkaiden päivittäiseen elämään helpottuisi. (McGarry Logue 2003: 24.) Tämän tutkimuksellisen kehittämistyön tuloksissa omaisten ja läheisten merkitystä saattoi varsin voimakkaasti lisätä haastatteluiden aikaan valloillaan ollut Covid19-pandemia ja sen aiheuttama vierailukiello, joka rajoitti merkittävästi asukkaiden kanssakäymistä omaisten kanssa.

Kellyn ym. (2019) poikittaistutkimuksen tulokset ovat samansuuntaisia kuin tässä tutkimuksellisessa kehittämistyössä tulokseksi nousut asukkaiden viihtyminen hoivakodissa. Poikittaistutkimuksessa irlantilaiset ikäihmiset nostivat merkittävään asemaan asukaslähtöisen hoivakulttuurin ja erityisesti hoivakodin viihtyvyyden. Se, että he kokivat itsensä tervetulleiksi ja että asuinympäristö oli kodinomainen, lisäsi hyvinvointia ja elämänlaatua. (Kelly ym. 2019: 554.)

Aiemmassa tutkimuksessa ikäihmisten on todettu kaipaavan arkeensa mielekästä tekemistä, joka antaa merkityksellisyyden ja tarpeellisuuden tunteen. Arjen yksitoikkoisuuden ja tapahtumattomuuden katkaiseminen ja tulevan odottaminen lisäävät psyykkistä hyvinvointia ja parantavat ikäihmisten elämänlaatua. Arjen virikkeiden järjestäminen paitsi lisää elämänlaatua, myös edesauttaa toimintakyvyn ylläpitämisessä. (Räsänen 2019: 120, 125.) Tässä tutkimuksellisessa kehittämistyössä yhdeksi merkittäväksi tulokseksi nousi harrastusten ja askareiden merkitys hyvän elämänlaadun mahdollistajana niin psyykkisestä kuin fyysisestäkin näkökulmasta. Tämäkin tulos vahvistaa aiempaa tutkimusta.

8 Pohdinta

8.1 Luotettavuus ja eettisyys

Tutkimuksellisen kehittämistyön eettisyys huomioitiin hakemalla sille tutkimuslupaa kaupungin perusturvajohtajalta maaliskuussa 2020 (Liite 1). Teemahaastatteluihin osallistuville asukkaille kerrottiin suullisesti yksinkertaistettuna seikat, jotka olivat nähtävillä myös tutkimuksellisen kehittämistyön tiedotteessa, kuten tutkimukseen osallistumisen vapaaehtoisuus ja mahdollisuus vetäytyä pois missä vaiheessa tahansa (Liite 3). Ennen haastattelun alkamista osallistujat allekirjoittivat suostumuslomakkeen (Liite 4). Tutkimuksellista kehittämistyötä tehtäessä noudatettiin EU:n yleistä tietosuojasetusta (GDPR) informanttien henkilötietojen käsittelyn suhteen. Anonymiteetti turvattiin tutkimuksellisen kehittämistyön kaikissa vaiheissa.

Haastateltavaksi valitut henkilöt eli informantit valittiin sen mukaan, että he asuvat vakituisesti tehostetun palveluasumisen yksikössä ja heillä on tutkimuskysymysten kannalta oleellista tietoa ja mielipiteitä kerrottavanaan. Haastatteluaineiston laatua ja luotettavuutta lisäsi virheettömästi toimineet tallennuslaitteet, hyvin kuuluneet tallenteet sekä välittömästi tehty litterointi.

Kehittämistyön luotettavuutta lisää se, että suhteellisen pienestä haastateltujen määrästä huolimatta aineistossa tapahtui saturaatiota varsin pian. Kanasen (2012) mukaan saturaatio, eli kylläntymispiste aineistossa saavutetaan silloin, kun vastaukset alkavat toistamaan itseään (Kananen 2012: 174). Jo haastatteluiden aikana huomattiin samojen teemojen nousevan esille ja tämä näkemys vahvistui aineistoa myöhemmin tarkasteltaessa ja analysoitaessa.

Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta Hirsjärven ym. 2016 mukaan lisää se, että raportissa tutkija kuvaa tarkasti kaikkia tutkimuksen vaiheita (Hirsjärvi ym. 2016: 232). Tämän tutkimuksellisen kehittämistyön luotettavuutta ja läpinäkyvyyttä parantaa se, että työn eri osiot on pyritty kuvaamaan raportissa mahdollisimman tarkkaan ja yksityiskohtaisesti. Tässä käytettiin apuna työn edistymisen aikana pidettyä tutkimuspäiväkirjaa, johon kirjoitettiin havaintoja, ajatuksia ja esiin nousseita kysymyksiä prosessin eri vaiheissa.

8.2 Kehittämistyön tuotoksen tarkastelu

Kehittämistyön tuloksena yhteistyönä henkilökunnan kanssa syntyi viikko-ohjelma, johon suunnitellaan erilaisia virkistys- ja aktiviteettihetkiä. Viikko-ohjelman rinnalle laadittu virike- ja harrastetoiminnan vuosikello on tukemassa ja muistuttamassa eri vuodenaikojen, juhlapyhien ym. tarjoamista mahdollisuuksista harrastetoimintaan. Tämä vastaa moniin asukkaiden ilmaisemiin toiveisiin ja tarpeisiin, kuten esimerkiksi asukkaiden hoitajilta saamaan aikaan muutenkin kuin välittömän hoitotyön yhteydessä. Viikko-ohjelma myös mahdollistaa monipuolisiin harrasteisiin osallistumisen, mikä nousi esille yhtenä asukkaiden toiveena hyvän arjen elementtejä kysyttäessä. Yhteisöllisyys oli haastatelluille tärkeää, joten yhteiset harrastetuokiot vastaavat myös asukkaiden tarpeisiin. Asukkaiden hengelliset tarpeet tullaan huomioimaan seurakunnan työntekijöiden vierailujen muodossa, mikä suunnitellaan myös viikko-ohjelmaan. Asukkaiden omaisten mukaan ottamista yksikön arkeen vaikeuttaa vallitseva Covid19-pandemia ja tähän olisi tarpeen löytää vielä toimiva ratkaisu.

Tutkimuksellisen kehittämistyön tuotoksen toteuttaminen ja sen tuoman muutoksen onnistuminen on jatkossa henkilökunnan käsissä. Räsänen (2019) mainitsee tutkimukseensa yhdeksi ympärivuorokautisen hoivan virike- ja harrastetoiminnan vähäisen toteuttamisen syyksi henkilökunnan asenteen (Räsänen 2019: 125). Tämä pitää varmasti paikkaansa. Tarvitaan voimakas tahtotila ja halua tehdä parhaansa vanhusten elämänlaadun kohentamiseksi. Pienillä teoilla voidaan saada aikaan merkittäviä muutoksia ja parannusta niin tehostetun palveluasumisen yksikön asukkaiden elämänlaadussa ja tyytyväisyydessä, kuin myös henkilökunnan työhyvinvoinnissa. Tässä kohtaa eräs haastatelluista oli oikeassa todetessaan: ” Sillon mulla on hyvä olla ku teilläki on hyvä olla”. Tämä lausahdus pätee varmasti toisinkin päin. On siis henkilökunnan käsissä, tuleeko kehittämistyön tuotoksena laadittu viikko-ohjelma aktiiviseen käyttöön, vai jääkö se yhtenä monista papereista tietokoneen tiedostojen syövereihin.

8.3 Jatkotutkimusehdotukset

Tutkimuksellisen kehittämistyön tuotoksena käyttöön otettu harraste- ja viriketoiminnan viikko-ohjelma sai asukkailta positiivista palautetta heti ensimmäisen viikon jälkeen. Tämän perusteella mielenkiintoisena jatkotutkimusehdotuksena nousee luonnollisesti esille nyt aikaansaadun muutoksen vaikutus yksikön asukkaiden hyvinvointiin ja tyytyväisyyteen. Uusien toimintatapojen oltua käytössä jonkin aikaa olisi aiheellista haastatella

asukkaita uudelleen ja kartoittaa heidän näkemyksensä muutoksen vaikutuksesta yksikön arkeen ja heidän viihtyvyyteensä.

Myös henkilökunnan kokemus ja mielipiteet uusien toimintatapojen vaikutuksesta esimerkiksi asukkaiden lisääntyneestä hyvinvoinnista johtavaan parantuneeseen työhyvinvointiin olisivat tutkimuksen arvoisia. Kehittämistyötä olisi hyvä jatkaa myös kohti toimivaa omahoitajajärjestelmää, joka entisestään lisäisi asukaslähtöisyyttä. Tämänhetkisen kehittämisen myötä tapahtuvan ryhmämuotoisen harraste- ja viriketoiminnan lisäksi tarpeellista olisi yksilöllisen, kahdenkeskeisen kohtaamisen mahdollistuminen ja tässä hyvä toimintatapa olisi omahoitajuus.

Lähteet

- Burack, Orah & Reinhardt, Joann & Weiner, Audrey 2012. Person-centered care and elder choice: a look at implementation and sustainability. *Clinical Gerontologist* 35(5): 390–403. Saatavana (vaatii kirjautumisen): <<http://web.b.ebscohost.com.ezproxy.metropolia.fi/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=13&sid=d60575e0-cd30-4d03-a2a3-9264a9ae3227%40pdc-v-sessmgr04>>. Luettu 11.10.2019.
- Finne-Soveri, Harriet 2016. Ikääntyneiden pitkäaikaishoito. Teoksessa Tilvis, Reijo & Pitkälä, Kaisu & Strandberg, Timo & Sulkava, Raimo & Viitanen, Matti (toim.) 2016. *Geriatría*. 3. uudistettu painos. Helsinki: Kustannus Oy Duodecim.
- Ghotbabadi, Samira Sedaghat & Alizadeh, Kobra Haji 2018. The Effectiveness of Spiritual-Religion Psychotherapy on Mental Distress (Depression, Anxiety and Stress) In the Elderly Living In Nursing Homes. *Spirituality & Medical Ethics Journal* 5(1): 20–25. Saatavana (vaatii kirjautumisen): <<http://web.b.ebscohost.com.ezproxy.metropolia.fi/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=7&sid=fd3d50ba-3bc0-4ea8-ab71-8b748ad7a025%40sessionmgr101>>. Luettu 11.10.2020.
- Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena 2011. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Gaudeamus Oy.
- Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2016. Tutki ja kirjoita. 21. painos. Helsinki: Tammi.
- Kananen, Jorma 2012. Kehittämistutkimus opinnäytetyönä. Kehittämistutkimuksen kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 134. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kelly, Fiona & Reidy, Mary & Denieffe, Suzanne & Madden, Catherine 2019. Older adults' views on their person-centred care setting in Ireland. *British Journal of Nursing* 28(9): 552–557. Saatavana (vaatii kirjautumisen): <<http://web.b.ebscohost.com.ezproxy.metropolia.fi/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=20&sid=d60575e0-cd30-4d03-a2a3-9264a9ae3227%40pdc-v-sessmgr04>>. Luettu 11.10.2019.
- Laitoshoidon n.d. Sosiaali- ja terveysministeriö. Vastuualueet. Saatavana osoitteessa: <<https://stm.fi/laitoshoido>>. Luettu 14.3.2020.
- Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista 2012/980. Annettu Helsingissä 28.12.2012. Saatavana osoitteessa: <<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2012/20120980#L3P14a>>. Luettu 14.3.2020.
- Lumme-Sandt, Kirsi 2005. Vanhan ihmisen kohtaaminen haastattelutilanteessa. Teoksessa: Ruusuvoori, Johanna & Tiittula, Liisa (toim.) 2005. *Haastattelu. Tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus*. Helsinki: Gummerus Kirjapaino Oy.
- McGarry Logue, Rebecca 2003. Maintaining family connectedness in long-term care: an advanced practice approach to family-centered nursing homes. *Journal of Gerontological Nursing* 29(6): 24-56. Saatavana (vaatii kirjautumisen):

<<http://web.a.ebscohost.com.ezproxy.metropolia.fi/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=11&sid=50339066-b23f-4799-92bc-36e512528e41%40sessionmgr4008>>. Luettu 11.9.2020.

Mielikäinen, Lasse & Kuronen, Raija 2019. Kotihoito ja sosiaalihuollon laitos- ja asumispalvelut 2018. Tilastoraportti 41/2019. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Saatavana: http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/138808/Tr41_19.pdf?sequence=5&isAllowed=y. Luettu 11.2.2020.

Nosraty, Lily 2018. Successful aging among the oldest old. Väitöskirjatutkimus. Tampere: Tampereen yliopisto. Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta.

Robinson, Sherry & Rosher, Richard 2006. Tangling with the barriers to culture change. Creating a resident-centered nursing home environment. Journal of Gerontological Nursing 32(10): 19–27. Saatavana (vaatii kirjautumisen): <<http://web.b.ebscohost.com.ezproxy.metropolia.fi/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=11&sid=d60575e0-cd30-4d03-a2a3-9264a9ae3227%40pdc-v-sessmgr04>>. Luettu 11.10.2019.

Räsänen, Riitta 2017. Hoitajien työajan merkitys asiakkaiden elämänlaadulle vanhusten ympärivuorokautisessa hoidossa. Gerontologia, 31(2), 116-132. Saatavana osoitteessa: <<http://docplayer.fi/48545962-Hoitajien-tyoajan-merkitys-asiakkaiden-elamanlaadulle-vanhusten-ymparivuorokautisessa-hoidossa.html>>. Luettu 11.10.2020.

Scalzi, Cynthia & Evans, Lois & Hostvedt, Kathryn 2006. Barriers and enablers to changing organizational culture in nursing homes. Nursing Administration Quarterly 30(4): 368–372.

Sinervo, Timo & Taimio, Heikki 2011. Ikäihmisten asumispalveluiden järjestäminen. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Raportti 9/2011. Saatavana osoitteessa: <<https://thl.fi/documents/10531/95613/Raportti%202011%209.pdf>>. Luettu 18.9.2020.

Sosiaalihuoltolaki 1301/2014. Annettu Helsingissä 20.12.2014. Saatavana osoitteessa <<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141301#Pidp446850512>>. Luettu 14.9.2019.

Sosiaali- ja terveysministeriö 2017. Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi 2017–2019. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2017:6. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö. Saatavana osoitteessa: <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/80132/06_2017_Laatusuositusjulkaisu_fi_kansilla.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. Luettu 14.9.2019.

Sosiaali- ja terveysministeriö 2020. Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi 2020–2023. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2020: 29. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö. Saatavana osoitteessa: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162455/STM_2020_29_J.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. Luettu 11.10.2020.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2018. Kotihoito ja sosiaalihuollon laitos- ja asumispalvelut 2017. Tilastoraportti 41/2018. Saatavana osoitteessa: <http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/137296/Tr41_18_korjattu_sv.pdf?sequence=5&isAllowed=y>. Luettu 14.9.2019.

Zhang, Qian & Shenkell, Jess & Paasche-Orlow, Sara & Cadge, Wendy & Howard, Elizabeth & Bryan Margaret & Morris, John N. 2020. Effect of Chaplaincy Visits in an Elder

Care Setting: A Pilot Analysis of Existing Data. Journal of Health Care Chaplaincy, 26:103–116. Saatavana (vaatii kirjautumisen): <http://web.a.ebscohost.com.ezproxy.metropolia.fi/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=15&sid=50339066-b23f-4799-92bc-36e512528e41%40sessionmgr4008>. Luettu 11.9.2020.

Tutkimuslupahakemus

**Hakijan
tiedot**

Paula Kyyrä

paula.kyyra@metropolia.fi
**Tutkimuksellisen
kehittämistyön
ohjaaja**
Yliopettaja Kaija Matinheikki-Kokko
Metropolia ammattikorkeakoulukaija.matinheikki-kokko@metropolia.fi

Kehittämistyön tekijä	Paula Kyyrä, sairaanhoitaja, Vanhustyö YAMK -opiskelija
Kehittämistyön nimi	Asukas kaiken keskellä. Asukaslähtöisen hoivakulttuurin vahvistaminen tehostetussa palveluasumisessa
Kehittämistyön tausta	Väestön ikääntyessä Suomessa ympärivuorokautisen hoivan tarve lisääntyy. Laitoshoidon paikkoja vähennetään ja korvataan tehostetun palveluasumisen paikoilla. Vanhainkotien ja vuodeosastojen muuttaminen tehostetun palveluasumisen yksiköiksi vaatii myös kulttuurimuutoksen medikaalisesta vanhuskäsityksestä kohti sosiokulttuurista vanhuskäsitystä.

Kehittämistyön tavoitteet ja tutkimusongelmat	<p>Tutkimuksellisen kehittämistyön tarkoituksena on kartoittaa asukkaiden mielipiteitä ja näkemyksiä asioista, jotka edistävät asukaslähtöistä hoivakulttuuria ja asukkaiden hyvinvointia. Tavoitteena on tiimipalavereissa tulosten perusteella luoda yhteistyössä henkilökunnan kanssa uusia käytäntöjä ja toimintatapoja tehostetun palveluasumisen yksikön päivittäiseen arkeen. Uusilla käytännöillä saadaan lisättyä kodinomaisuutta, sekä niin henkilökunnan, kuin asukkaidenkin osallisuutta ja hyvinvointia.</p> <p>Tutkimuskysymyksiä ovat:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mitkä asiat ovat asukkaille tärkeitä hyvässä arjessa? 2. Miten asukkaat haluavat näitä asioita arjessaan toteuttavan? <p>Kehittämisosion kysymys on:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Minkälaisilla asioilla henkilökunta pyrkii vastaamaan asukkaiden toiveisiin hyvän arjen toteutumiseksi?
Kehittämistyön aikataulu	<p>Tutkimusluvan hakeminen helmi-maaliskuu 2020 Aineiston keruu maaliskuu-huhtikuu 2020 Aineiston analyysi huhti-toukokuu 2020 Tulosten hyödyntäminen ja henkilökunnan ideariihet kesä 2020 Tutkimuksellisen kehittämistyön raportin kirjoittaminen kesä - syksy 2020 Julkaisu marras-joulukuu 2020</p>
Kehittämistyön budjetti ja rahoittajat	<p>Tutkimuksellisesta kehittämistyöstä ei koidu kustannuksia.</p>
Päiväys ja allekirjoitus	<p>Somerolla 23.2.2020</p> <p style="text-align: right;">Paula Kyyrä</p>

Tutkimuksellisen kehittämistyön teemahaastattelurunko

Asukas kaiken keskellä. Asukaslähtöisen hoivakulttuurin vahvistaminen tehostetussa palveluasumisessa.

1. Hyvä arki

- Mitä hyvä arki tarkoittaa Sinulle?
- Mitkä asiat ovat Sinulle tärkeitä ja tuottavat iloa?
- Mitkä asiat tekevät Sinut onnelliseksi?
- Mitä olet harrastanut elämäsi aikana?

2. Hyvä arki hoivakodissa

- Minkälaiset asiat lisääisivät viihtymistäsi hoivakodissa?
- Mitä asioita kaipaat aiemmasta kodistasi tänne hoivakotiin?
- Millaisiin askareisiin haluaisit osallistua?
- Minkälaista yhteistä toimintaa haluaisit hoivakodissa järjestettävän?
- Minkälaista kahdenkeskeistä aikaa haluaisit viettää hoitajan kanssa?

3. Henkilökunnan osallisuus

- Minkälainen hoiva lisäisi viihtyvyyttäsi / parantaisi arkeasi?

TIEDOTE TUTKIMUKSELLISESTA KEHITTÄMISTYÖSTÄ

Asukas kaiken keskellä. Asukaslähtöisen hoivakulttuurin vahvistaminen tehostetussa palveluasumisessa

Pyyntö osallistua tutkimukselliseen kehittämistyöhön

Teitä pyydetään mukaan tutkimukselliseen kehittämistyöhön, jossa kartoitetaan hoivatyökodin asukkaiden mielipiteitä ja näkemyksiä asioista, jotka edistäisivät heidän hyvinvointiaan jokapäiväisessä arjessa. Olemme arvioineet, että sovellutte mukaan, koska asutte vakituisesti Mäntykodissa. Tämä tiedote kuvaa tutkimuksellista kehittämistyötä ja teidän osuuttanne siinä. Perehdyttyänne tähän tiedotteeseen teillä on mahdollisuus esittää kysymyksiä tutkimuksellisesta kehittämistyöstä, jonka jälkeen teiltä pyydetään suostumus osallistumisesta.

Vapaaehtoisuus

Tutkimukselliseen kehittämistyöhön osallistuminen on täysin vapaaehtoista. Voitte myös keskeyttää osallistumisen koska tahansa syytä ilmoittamatta. Mikäli keskeytätte osallistumisenne tai peruutatte suostumuksen, teiltä keskeyttämiseen ja suostumuksen peruuttamiseen mennessä kerättyjä tietoja voidaan käyttää osana tutkimuksellisen kehittämistyön aineistoa.

Tutkimuksellisen kehittämistyön tarkoitus

Tämän tutkimuksellisen kehittämistyön tarkoituksena on kartoittaa Mäntykodin asukkaiden mielipiteitä ja näkemyksiä asioista, jotka edistäisivät heidän hyvinvointiaan. Tavoitteena on ideoida uusia käytäntöjä ja toimintatapoja hoivakotiin näiden asioiden toteutumiseksi.

Tutkimuksellisen kehittämistyön toteuttajat

Tutkimuksellinen kehittämistyö on osa Metropolia ammattikorkeakoulun Vanhustyö YAMK: n opinnäytetyötä ja sen suorittaa sairaanhoitaja Paula Kyyrä.

Tutkimusmenetelmät ja toimenpiteet

Tutkimukselliseen kehittämistyöhön osallistuminen edellyttää teiltä noin tunnin kestävästä haastattelusta, joka nauhoitetaan.

Tutkimuksellisen kehittämistyön mahdolliset hyödyt

Tulosten perusteella pyritään ideoimaan ja kehittämään hoivakotiin uusia toimintatapoja ja käytäntöjä, jotka edistävät asukkaiden hyvinvointia ja viihtyvyyttä.

Kustannukset ja niiden korvaaminen

Tutkimukselliseen kehittämistyöhön osallistuminen ei maksa teille mitään. Osallistumisesta ei myöskään makseta erillistä korvausta.

Tuloksista tiedottaminen

Tutkimuksellisen kehittämistyön tulosten perusteella ideoidut uudet toimintatavat ja käytännöt otetaan hoivakodissa käyttöön syksyllä 2020. Halutessanne saatte luettavaksi tutkimuksellisen kehittämistyö raportin.

Lisätiedot

Pyydämme teitä tarvittaessa esittämään tutkimukselliseen kehittämistyöhön liittyviä kysymyksiä työstä vastaavalle henkilölle.

Yhteystiedot

Opinnäytetyötekijä
Nimi: Paula Kyyrä
Sähköposti: paula.kyyra@metropolia.fi

Opinnäytetyön ohjaaja
Titteli: Yliopettaja
Nimi: Kaija Matinheikki-Kokko
Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy / yksikkö
Sähköposti: kaija.matinheikki-kokko@metropolia.fi

Tutkimuksen tietosuojaseloste: Henkilötietojen käsittely tutkimuksessa

Tässä tutkimuksessa käsitellään teitä koskevia henkilötietoja voimassa olevan tietosuojalainsäädännön (EU:n yleinen tietosuoja-astus, 679/2016, ja voimassa oleva kansallinen lainsäädäntö) mukaisesti. Seuraavassa kuvataan henkilötietojen käsittelyyn liittyvät asiat.

Tutkimuksen rekisterinpitäjä

Rekisterinpitäjällä tarkoitetaan tahoa, joka yksin tai yhdessä toisten kanssa määrittelee henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset ja keinot.

Tässä tutkimuksessa henkilötietojen rekisterinpitäjä on

Metropolia
Ammatti-
korkea-
koulu

Toimeksi-
antaja

Toimeksiantajan nimi:

Muu yhteis-
työtaho

Yhteistyötahon nimi:

Opinnäyte-
työntekijä X

Voitte kysyä lisätietoja henkilötietojenne käsittelystä rekisteripitäjän yhteyshenkilöltä

Rekisteripitäjän yhteyshenkilön nimi: Paula Kyyrä
Sähköposti: paula.kyyra@metropolia.fi

Tutkimuksessa teistä kerätään seuraavia henkilötietoja

Henkilötietojen käsittely on oikeutettua ainoastaan silloin, kun se on tutkimukselle välttämätöntä. Kerättävät henkilötiedot on minimoitava, niitä ei saa kerätä tarpeettomasti tai varmuuden vuoksi.

Ikä, sukupuoli

Teillä ei ole sopimukseen tai lakisääteiseen tehtävään perustuvaa velvollisuutta toimittaa henkilötietoja vaan osallistuminen on täysin vapaaehtoista.

Tutkimuksessa ei kerätä henkilötietojanne muista lähteistä.

Henkilötietojenne suojausperiaatteet

Henkilötietonne (ikä, sukupuoli) näkyvät vain tutkimuksellisen kehittämistyön tekijän auki kirjoitetuissa haastattelumateriaaleissa. Materiaali säilytetään kehittämistyön tekijän salasanalla suojatuissa tiedostoissa.

Henkilötietojenne käsittelyn tarkoitus

Henkilötietojenne käsittelyn tarkoitus on kartoittaa tehostetun palveluasumisen asukkaiden toiveita jokapäiväisen elämän rikastuttamiseksi.

Henkilötietojenne käsittelyperuste

Henkilötietojenne käsittelyperuste on suostumus

Tutkimuksen kesto aika (henkilötietojenne käsittelyaika)

Tutkimuksellisen kehittämistyön on tarkoitus valmistua vuoden 2020 loppuun mennessä.

Mitä henkilötiedoillenne tapahtuu tutkimuksen päättyttyä?

Tutkimuksellisen kehittämistyön valmistuttua henkilötietonne hävitetään.

Tietojen luovuttaminen tutkimusrekisteristä

Tietojanne ei luovuteta ulkopuolisille.

Rekisteröitynä teillä on oikeus

Koska henkilötietojanne käsitellään tässä tutkimuksessa, niin olette rekisteröity tutkimuksen aikana muodostuvassa henkilörekisterissä. Rekisteröitynä teillä on oikeus:

- saada informaatiota henkilötietojen käsittelystä
- tarkastaa itseänne koskevat tiedot
- oikaista tietojanne
- poistaa tietonne (esim. jos peruutatte antamanne suostumuksen)
- peruuttaa antamanne henkilötietojen käsittelyä koskeva suostumus
- rajoittaa tietojenne käsittelyä
- rekisterinpitäjän ilmoitusvelvollisuus henkilötietojen oikaisusta, poistosta tai käsittelyn rajoittamisesta
- siirtää tietonne järjestelmästä toiseen
- sallia automaattinen päätöksenteko nimenomaisella suostumuksellanne
- tehdä valitus tietosuojavaltuutetun toimistoon, jos katsotte, että henkilötietojanne on käsitelty tietosuojalainsäädännön vastaisesti

Jos henkilötietojen käsittely tutkimuksessa ei edellytä rekisteröidyn tunnistamista ilman lisätietoja eikä rekisterinpitäjä pysty tunnistamaan rekisteröityä, niin oikeutta tietojen tarkastamiseen, oikaisuun, poistoon, käsittelyn rajoittamiseen, ilmoitusvelvollisuuteen ja siirtämiseen ei sovelleta.

Voitte käyttää oikeuksianne ottamalla yhteyttä rekisterinpitäjään.

Tutkimuksessa kerättyjä henkilötietoja ei käytetä profilointiin tai automaattiseen päätöksentekoon

Henkilötietojen käsittely aineistoa analysoitaessa ja tutkimuksen tuloksia raportoitaessa

Teistä kerättyä tietoa ja tutkimusaineistoa käsitellään luottamuksellisesti lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Aineisto analysoidaan ja tulokset raportoidaan siten, että yksittäinen henkilö ei ole tunnistettavissa.

Aineistoa säilytetään kehittämistyön tekijän tiedostoissa työn valmistumiseen asti, jonka jälkeen ne hävitetään.

Kerättyä aineistoa ei käytetä jatkotutkimuksiin.

Suostumus tutkimukselliseen kehittämistyöhön osallistumisesta

Tutkimuksellisen kehittämistyön nimi: Asukas kaiken keskellä. Asukaslähtöisen hoi-
vakulttuurin vahvistaminen tehostetussa palveluasumisessa

Kehittämistyön toteuttaja: Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy, Paula Kyyrä,
paula.kyyra@metropolia.fi. Opinnäytetyön ohjaaja: yliopettaja Kaija Matinheikki-Kokko,
kaija.matinheikki-kokko@metropolia.fi

Minua _____ on pyydetty osallistumaan yl-
lämainittuun tutkimukselliseen kehittämistyöhön, jonka tarkoituksena on kartoittaa hoi-
vakodin asukkaiden mielipiteitä ja näkemyksiä asioista, jotka edistäisivät heidän hyvin-
vointiaan.

Olen saanut tutkimustiedotteen ja ymmärtänyt sen. Tiedotteesta olen saanut riittävän
selvityksen kehittämistyöstä, sen tarkoituksesta ja toteutuksesta, oikeuksistani sekä sii-
hen mahdollisesti liittyvistä hyödyistä ja riskeistä. Minulla on ollut mahdollisuus esittää
kysymyksiä ja olen saanut riittävän vastauksen kaikkiin kehittämistyötä koskeviin kysy-
myksiini.

Minua ei ole painostettu eikä houkuteltu osallistumaan tutkimukselliseen kehittämistyö-
hön.

Minulla on ollut riittävästi aikaa harkita osallistumistani.

Ymmärrän, että osallistumiseni on vapaaehtoista ja että voin peruuttaa tämän suostu-
mukseni koska tahansa syytä ilmoittamatta. Olen tietoinen siitä, että mikäli keskeytän
osallistumiseni tai peruutan suostumuksen, minusta keskeyttämiseen ja suostumuksen
peruuttamiseen mennessä kerättyjä tietoja voidaan käyttää osana kehittämistyön ai-
neistoa.

**Allekirjoituksellani vahvistan osallistumiseni tähän tutkimukselliseen kehittämis-
työhön.**

_____

Allekirjoitus: _____

Nimenselvennys: _____

Alkuperäinen allekirjoitettu tutkimukselliseen kehittämistyöhön osallistujan suostumus
sekä kopio tutkimuksellisen kehittämistyön tiedotteesta liitteineen jäävät toteuttajan ar-
kistoon. Tiedote liitteineen ja kopio allekirjoitetusta suostumuksesta annetaan osallistu-
jalle.

VIKKO-OHJELMA

VIKKO _____

MAANANTAI	Railan muistituokio
TIISTAI	Seurakunnan papin vierailu Laulutuokio
KESKIVIIKKO	Bingo
TORSTAI	Seurakunnan kanttorin vierailu Sananlaskujen muistelua
PERJANTAI	Päiväkodin lasten vierailu pihalla n. klo 10.30
LAUANTAI	Ruokahalua herättävä tuolijumppa
SUNNUNTAI	Virtuaalinen hartaus päiväsalissa klo 10

VIRIKETOIMINNAN VUOSIKELLO

